

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo** in **petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krona. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Nasločina se pošilja upravništvu, plačuje se **vneprej**.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Nemška banka v Trstu.

Kako malo se Slovenci zanimajo za gospodarska in politična vprašanja, nam zopet kaže ta slučaj. Komaj sedaj, ko je stvar aktualna, je začelo malo vršeti po naših časopisih, mirno smo pa pustili Nemce, ko so si ustvarjali predpogoje zanje.

Gospodujoči Lahi v Trstu so zadržali Slovence in ta slovanska manjšina se je zopet borila samo proti Lahom. Toda kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima, in ta tretji so bili Nemci. Tiho in neopaženo so se vgnezdili v Trstu in kmalu je bila velika trgovina v njih rokah. Previdno so delali: na svojih tvrdkah imajo italijanske napise in v politični borbi še niso nastopili. Imajo več združenj, ki se na prvi mah zgolj gospodarskega pomena: posredevalnico za delo ima Súdmarka in klub nemških trgovskih pomočnikov, ki pa imajo tudi svoj politični značaj. Imajo v evidenci vsako prodajo na jadranskih obalah in organizirajo priseljevanje Nemcev, od katerega si posebno mnogo obetajo z zgotavljenjem železnice skozi Ture. Lansko leto se je osnovalo na Dunaju „društvo za ohranitev nemštva na Ogrskem“, ki si je postavilo v 4. točki svojega programa namen nemške izseljence iz Ogrskega naseljevati na Avstrijskem posebno na narodno izpostavljenih krajih in ob Adriji.

In v očigled temu zanima nas Slovence le smrt kake Marijine device in izid kake več ali manj ponemčene veselice z imeni vseh prirediteljev in vseh udeležencev.

V zadnjem času pa so se tudi v narodnem oziru začeli gibati tržaški Nemci. Leta 1906. sta izdala voditelja nemštva Pogatschnigg (gotovo pristen Nemeč) in Schubert neko brošurico „Die deutsche Mark am Südmeer“ v kateri hočeta izvajati iz dejstva, da so pred 15. stoletjem takozvani boljši krogi — večinoma plemstvo in duhovščina — ne samo razumeli, temveč tudi govorili nemški, če je bila ravno sila, da morajo sedanji Nemci nastopiti to dedščino in zopet pridobiti Trst in okolico nemštva. Ko se je pa osnovala Jadranska banka v Trstu, takrat so tudi Nemci vspešeli idejo ustanoviti lastno banko (gl. Mitt. d. Ver. Súd. 1907 str. 278). Ni jim bilo več dovolj, da so si pridobili v Trstu že vse laške banke razun „Banca popolare“; pod pretvezo, da hočejo izpodriniti slovanski kapital ob Jadranskem morju, se hočejo s kapitalom iz rajha okrepiti na pridobljeni postojanki. Potovalni učitelj „Súdmarke“ Hojer pripoveduje na „Súdmarkinih“ zborovanjih nemškimi rojakom, kako se krepijo nemški otoki ob jadranski obali in da so pri zadnjih občinskih volitvah v Pulju Nemci pod imenom

gospodarska stranka le z 12 glasovi podlegli kamori v kljub vsemu nasilju. Pri nas so mislili, da je ta gospodarska stranka v Pulju hrvaška, a tukaj nam izdajo Nemci, da tiče oni v ozadju in bodo že imeli prav, ker so o svojem posestnem stanju dosti bolj poučeni ko mi Slovenci ali pa Hrvati. V posebnem navdušenju že včasih primorski Nemci zahtevajo nemški mandat za Primorsko (gl. dtto. str. 252).

Poglejmo nekaj vzrokov, zakaj da so se Nemci tako tiho priselili v Trst, si ga gospodarski osvojili in mislijo sedaj zavladati v njem. Podpirala jih je vlada, ki jim je dala šol, kolikor so jih pozeleli: imajo državne ljudske in srednje šole in poleg tega še nekaj privatnih, za načelnike vseh višjih državnih uradov je postavila Nemce, spravila v Trst nemškega škofa in še zmiraj v vseh službah daje prednost Nemcem, kakor kaže slučaj pri železniški direkciji v Beljaku, tako, da lahko sedaj Nemci pišejo, da se v Trstu govori več nemški, ko slovenski. Tukaj bi se gotovo dalo pomagati z odločnim protestom naših zastopnikov proti vladi in s protestom ljudstva proti uradnikom.

Razun podpore vlade pa se imajo Nemci za svojo moč v Trstu zahvaliti tudi svojemu premišljenemu gospodarskemu in narodnemu delu, ki organizira vse sile, da se zgradi most do Adrije in ne pusti, da bi se kak izseljenec izgubil v tuji okolici.

Tukaj bi se nam Slovencem trebalo učiti, da se narodno le lahko dela, ako se dela gospodarsko in drugič, da se narodeve moči ne smejo izgubljati z nepremišljenim izseljevanjem in da se nikogar iz naroda ne sme prepustiti svoji usodi. Ne tarnanja zaradi zamujenega, temveč dela v prihodnje!

D. T.

Politični pregled.

Domače dežele.

Nemške stranke si delijo ministerke portfelje med seboj. „Tagespost“ je te dni pisala: „Ker stoji grof Stürkgh, (ki je pri zadnjih državnoborskih volitvah kandidiral na kršč. soc. program in je v kljub temu propadel) nemški napredni stranki blizu, ne bo nikakor mogoče pustiti mesto ministra-rojaka tej stranki, prepustiti ga bode marveč treba nemško radikalni ali pa nemški agrarni stranki. Kot resnega kandidata nemške agrarne stranke se smatra predsednika nemškega odseka poljedelskega sveta na Češkem dr. Schreinerja. Premene v ministerstvu bodo izvršene še predno se na jesen parlament zopet snide.“

Ob desetletnici Bismarckove smrti (dne 30. julija) so prinesli vsi nemški avstrijski listi članke s političnimi razmišljanji in spomini na prvega kancelarja nove Nemčije. Duh, v katerem so bili ti članki pisani karakterizujemo lahko z besedami, s katerimi je „Bohemia“ končala svoj uvodnik: „Mi avstrijski Nemci najboljše vemo, kaj je Bismarck dal svojemu narodu“.

„Zeit“ je brzojavno vprašala naučnega ministra Marcheta, ki se mudi na dopustu v Gasteinu, je li res, da se umakne iz aktivne službe in ali je res, da zasede njegovo mesto grof Stürkgh? Marchet je, seveda odgovoril, da o tem nič ne ve; „odhajajoči“ ministri po navadi o svojem odhajanju nič ne vedo.

Prestolonaslednik je nedavno posetil razstavo v Kromerizu. Ob tej priliki je ogovoril predsednika češkega oddelka moravskega obrtnega sveta in ga je vprašal, kako se je ta nova uredba kaj obnesla. Ces. svet. Janda je odgovoril, da je obrtni svet sicer popolnoma nova uredba, ki nima še nikake preteklosti, da pa ima, kakor vse kaže, veliko bodočnost. Prestolonaslednik je na to dejal te znamenite besede, katere beležimo našim politikom v premišljevanje in v porabo: „Zasledujem z zanimanjem razvoj obrtnega gibanja v državi. Mislim, da se obeta kvalificiranemu obrtnemu stanju, kateri je strokovno in teoretično izobražen v resnici boljša bodočnost.“ „Strokovno in teoretično izobrazbo pridobivajo obrtniki v strokovnih in obrtnih šolah vseh vrst; dokler mi Slovenci teh ne dobimo, ne bode našemu obrtništvu pomagano. Ta nank naj vodi prizadevanja naših političnih in kulturnih prvoboriteljev na polju obrtništva.“

Na srbskem cerkvenem kongresu v Karlovcih je bil izvoljen Zmijanović patrijarhom. Kongres je izročil krajevemu komisarju volilni akt s prošnjo, naj ga predloži cesarju v potrjenje novega glavarja srbske cerkve v Avstro-Ogrski.

Ogrsko ministerstvo je imelo danes zopet ministerski svet. Na tem posvetovanju se je razpravljalo o hrvaškem vprašanju, o proračunu za 1909. leto, o novem vojaškem zakonu, oziroma o koncesijah, katere bode zahtevala ogrska vlada za Madžare v zahvalo, da sprejme predlagane vojaške reforme, o bosanskem problemu, o volilni preosnovi in o združenju stranke 1848-nikov s stranko Neodvisnosti. Predno se pa vladne stranke združijo v jedno samo mogočno stranko, se hočejo po-

goditi in zediniti tudi v vprašanju državni banki.

Vnanje države.

— Turčija. Kriza na Turškem je srečno prestana. S početka se je bilo bati, da bodejo mlade in radikalne stranke pre nepremišljeno in pre rezko nastopale ter tako spravile v nevarnost proglašeno ustavo, no to se na srečo ni zgodilo. Minoli petek se je vršila običajna božja služba in revnija carigradske posadke posebno slavnostno. Na zadnji selamlík so prišli ne samo vsi turški dostojanstveniki ampak tudi zastopniki vseh na turškem dvoru zastopanih držav in neštete množice ljudstva, ki je sultana navdušeno pozdravljalo. Po slavnosti je sultan sprejel v avdijenci vse poslanike in je še enkrat zatrdil, da bode dano ustavo spoštoval in da je vesel, da so vezi ljubezni in udanosti med njim in ljudstvom obnovljene in utrjene. Politični jetniki so izpuščeni iz ječ, prostost tiska je dana in tiskajo se vse na Turškem do sedaj prepovedane knjige, katere ljudstvo željno kupuje in čita. Velike reforme v vseh strokah državne uprave in v armadi se pripravljajo, uvedena bode ravnopravnost narodov in ver in v bodoče bodo služili v vojski tudi krščanski državljani, dočim so dosedaj uživali samo pravoverni mohamedanci to „čast“.

Dopisi.

Iz Sevnice. Sevnica je bila pred par leti trg, ki se je moral šteti med najbolj narodne na Spod. Štajerskem; akoravno so bile razmere za Slovence tedaj dosti bolj neugodne ko danes, je imela Sevnica lep gledališki oder, prirejale so se veselice itd., a danes spi vse krivično spanje pravičnega. Može, ki so se trudili, da postane Sevnica vzoren naroden trg, so svojo nalogo v toliko rešili, da so napravili nemški živelj skoraj nemogoč; nemškutarstvo je pojemalo in Nemci so se v Sevnici pojavljali čim dalje bolj na redko. Gotovo bi imel naš trg danes drug značaj, če bi ti može še dalje med nami ostali.

Mislil bi vsakdo, da bodejo sedanji tržani v tem smislu naprej delovali, vendar temu ni tako. Vedne spletke med njimi popolnoma onemogočujejo uspešno delovanje za narodno stvar. Vse njihovo stremljenje je osredotočeno v malenkostne prepire ali se pa skušajo zaletavati, kar je še bolj žalostno, v gotove osebe, in to ne iz prepričanja, temveč deloma iz nevoščljivosti, deloma iz strankarstva. Tako se je zgodilo, da že dolgo, dolgo časa ni bilo v Sevnici nobene veselice ali sploh kake boljše prireditve. In bolj ko v drugih krajih bi bilo to pri nas, v našem lepem savskem trgu, na mestu

Prerejale so se poprej vsaj šolske veselice, ki so pa zdaj že tudi prenehale. Nemška šola prireja vsako leto svoje šolske veselice, ki se obhajajo več ali manj sijajno; ljudstvo to vidi in meni, ker ni nikakih slovenskih veselic, da so edino le Nemci pri nas merodajni. Našli bi se še gotovo rodo- in mladino-ljubi, ki bi bili voljni prispevati, da se vsaj te veselice, ki so kot ljudske veselice ravno kmetom dobro v spominu, še nadalje prirejajo. Na vsak način bi bilo pri nas želiti v kratkem kakšne ljudske slavnosti, katere bi se naj udeležili vsi tržani. Agitiralo bi se indirektno vsaj na ta način za našo reč, ker se poklicani faktorji drugače ne upajo ali nočejo.

Da skuša osobito sevniško ženstvo po možnosti več ali manj spretno in srečno in glasno svoje misli izražati v nemščini, to opažajo celo tujci, ki govorijo potem, da ima Sevnica na pol nemško lice.

Zanimanje za narodnost je Sevnicanom tako postranska briga, da se ima boriti bralno društvo z materijelnimi težavami, da so se vrste „Sevniškega Sokola“, ki je dal kmalu po ustanovitvi veliko upati, skrčile do par članov, da je prešla požarna bramba po nepredvidnosti v nemške roke itd.

Le nekoliko odličnih, odločnih mož imamo, ki so zaslužni, da se razmere niso še poslabšale.

Seveda bi bilo treba na tem mestu tudi nekoliko mahiniti po Nemcih in pravih nemškutarjih; toda po vrsti: najprej iščimo pravice in resnice pri sebi in potem hočemo spustiti nekoliko puščic i na njih napake in krivice.

Napako tujo vidim pač in zmoto,

A iz domače dvakrat več je škode;

Ta peče me, ta vžiga mi togoto.

Iz Slovenjgradca. Gospod urednik! Pač malokdaj pride med svet kaka iskra življenja iz našega nemčurskega kraja, ker smo, kakor znano, mi Slovenci-trpini jako ponižne in potrpežljive duše. Nedavno so hoteli zapeti Slovenci v „Narodnem domu“, pa pride redar in prepove petje in sicer ob pol 11. uri ponoči. Pri suhi vdovi Klinger pa se je istočasno vrisčalo in hajlalo in še naprej pozno v noč, ne da bi bil redar tiste hripave „Heil dir“ itd. slišal. Slišal jih je menda pač, pa se ni upal nastopiti, ker so ti glasovi prišli iz nemških grl naših „frajlic“; pa posebno se je odlikovala neka gospa nasproti vdovi Klinger; bi bila lahko bolj tiha, ker s svojim „krasnim“ glasom ne sodi kot primadona niti v Klingerčino krčmo. Tako je tedaj. Če se pri nas gane Slovenec, je vse „nemštvo“ na nogah: kako so ravnali gospodje Rebul in comp. nedavno s Slovincem pri Gollu? Če pa kričijo Nemci celo noč na trgu, pa se oko postave niti ne zgane. Seveda pravi pregovor: kjer ni tožitelja, tudi ni sodnika, a mi Slovenci, ki redimo to nemčursko golazen na svojih prsih, smo tega postopanja siti.

Nedavno pride gospodična s pismom na pošto, in ker je imela ravno nesrečo, da je Slovenka, ji upraviteljica, znana navdušena Nemka Roza ni dala znamk z izgovorom „Hab i keine“. (Nimam nobenih.) Vprašamo c. kr. pošto ravnateljstvo, je li pošta obvezana znamke in enake vrednotnice prodajati ali ne? Če ne, si bomo pomagali na drugem mestu. G. nadpoštar Goll, ki tako rad vtakne svoj nos v vsako stvar, naj bi posvečal tej stvari večjo pozornost; predvsem pa bomo zahtevali na slovenjgraško pošto slovenskega uradništva.

Lahko bi bile razmere naše drugačne, če ne bi bilo naše ljudstvo tako mlačno in malo narodno. Drugače bi že davno bili tisti nemčurčki, koji žive zgolj od slovenskih žuljev, izstradani.

Naj gredo z Gradišnikom vred v nemški rajh, dasiravno se je zadnjič v ptujski „giftni kroti“ pisalo, da restavrater na kolodvoru kaže ni odvisen od slovenskih gostov. Menda je že g. Ibovnik za vse Slovence gost. Imamo v „Narodnem domu“ slovensko gostilno, v istem poslopju slovensko trgovino Drušković, ki ima veliko in lepo zalogo, pa še zmiraj zahajajo naši ljudje v nemške gostilne in prodajalne in na ta način pljujejo v lastno škledo.

Naj bode vendar enkrat naš bojni klic „Svoji k svojim!“

Nekdanji „Narodni dom“ v Slovenski Bistrici, ki se je prezidal v krasno, v spomin 60-letnice vladanja Njega Veličanstva cesarja „Hotel Avstrija“ naslovljeno dvonadstropno poslopje, mora biti bodeč trn v peti nekemu slovenjebistriškemu nemškemu dopisunu. Že neštetokrat je svoj žolč izlival nad to stavbo v predalih raznih nemških listov, na katere izbruhe nizkotnega sovraštva pa se do sedaj nismo ozirali, ker so se čelo od poštenih Nemcev obsojali. Nekoliko pribiti pa vendar moramo dopis v „Grazer Tagblattu“ z dne 24. julija t. l. iz Slovenske Bistrice. Iz tega dopisa hočemo le nekatere važnejše stavke navesti, ker se iz njih zrcali nepopisno sovraštvo do vsega, kar je slovensko. Glasi se: „Še pred letom dni je zapazil tujec, če je obiskal našo obmejno trdnjavo (nemško? Slovensko Bistrico), da se radujejo Slovenci (imenuje nas seveda le Windische) svojega „Narodnega doma“, kjer se shajajo k hujskajočim izzivajočim veselici. (Če se Slovenci med seboj veselijo in radujejo, je to za Nemce izzivanje.) To poslopje, last Posojilnice, je že bilo v prav slabem stanu. Vsled tega se je podrlo do prvega nadstropja in bi se naj dvojje nadstropij postavilo. Ko se je pričelo z zidanjem prvega nadstropja, se je pokazalo, da so temeljni zidovi veliko preslabi; vsled tega se je tudi z istimi pometlo in s tem je zginil slovenski obrambni grad (windische Trutzburg). Vsakdo, ki čita to brezmiselno čenčanje, si mora misliti, ali se ni dotičnemu dopisunu v možganih zmešalo. Če se je „Narodni dom“ do prvega nadstropja podrł, bi se bilo tedaj podrlo drugo nadstropje, katerega sploh ni bilo. Zidalo se je po dopisnikovi trditvi prvo nadstropje in potem se je s temeljnimi zidovjem pometlo. (Gospod urednik, pošljite mu mrzlih obkladkov za možgane!) Toda dalje: „Take veličanske stavbe nismo pričakovali in premišljevalo se je, kako bi se visoki stavbeni izdatki 200.000 kron pokrili. (Najbrže je dopisunček stavbeni račun pregledal ali pa je iztuhtal, da je taka stavba že vredna 200.000 K.) Spremenil se je zaradi tega „Nar. dom“ v „Hotel Avstrija“, da bi se na tak način Nemci pritegnili k obrestovanju. Toda skrbelo se boče (najbrže po dopisunu) da se bode od nemške strani vse storilo, da to podjetje (Hotel Avstrija) ne bo uspevalo. Hotel Avstrija je le plašč, pod katerim se bodo v prvem nadstropju (Aha! Posojilnica mu leži v želodcu!) različne slovenske posili-prireditve uprizarjale. Če so Slovenci gospodarsko tako močni, kakor se ponašajo, bi bili vsaj pri svojem „Narodnem domu“ ostali, toda teža obresti jih tišči (Se bo moral dopisun nemanič napumpati), in če so enkrat Nemci plačali račun, se bo hotel Avstrija zopet prelevil v „Narodni dom“ (Strašno!); kajti isti je last posojilnice ter je in ostane nevarno slovensko bojno podjetje. Kdor pa tega ne verjame, naj strga nemški trak raz prsi in naj si trikrat zakliče: „Jaz sem izdajca!“ in nam bo prijetno, če se bomo iznebili nezanesljivih. Nemec naj si zapomni geslo nasprotnikov „Svoji k svojim!; saj imamo dosti nem-

skih gostilen in nam ni treba podpirati svojih nasprotnikov.“

Tako podpihuje in izziva dopisun iz Slovenske Bistrice, ki je semkaj prišel s trebuhom za kruhom. Mi pa vprašamo: Kdo ima dobiček od te stavbe? Ali niso te razun slovenskih delavcev, ki si v potu svojega obraza služijo kruh, večinoma nemški trgovci in obrtniki, ki radi volje sodelujejo pri stavbi? Ali ni to največja nesramnost in breznačajnost, ako se od narodnega nasprotnika sprejema zaslužek, na drugi strani se ga pa hatoljuje? Da se podlost dopisa v „Grazer Tagblattu“ še bolj osvetli, še pripomnimo, da se je pred nekaj dnevi ustanovilo v Slovenski Bistrici olupševalno društvo, ki ima namen: tujce v Slov. Bistrico in njeno okolico privabiti in jim z raznimi napravami bivanje med nami olajšati. K pokritju takih stroškov bi naj osobito tudi Posojilnica v Slovenski Bistrici prispevala, na katero se je olupševalno društvo v ta namen obrnilo. V isti sapi pa izliva dopisun, ki igra tudi v olupševalnem društvu svojo vlogo, z dopisom v „Grazer Tagblattu“ svojo gnojnico nad hotelom Avstrijo in pozivlje vse nemštvo, naj ta hotel bojkotira. Ali je mogoča še večja podlost, večja nesramnost? Vam, kmetje pa, ki ste osobito lastniki slovenjebistriške posojilnice, naj bo sramotilen dopis v „Grazer Tagblattu“ v spodbujo, da se boste držali gesla: „Svoji k svojim!“ ter pridno obiskovali hotel Avstrija, ki bo že prihodnji mesec izročen prometu, kjer se Vam bo gotovo dobro in prijazno postreglo. Ta odlična stavba, ki Nemce tako bode v oči, naj bo Vaš ponos in Vam v bodrilo!

V Celju bo septembra ???

Štajerske novice.

— „Klub celjskih naprednih akademikov“ ima svoj I. izvanredni občni zbor v sredo 5. t. m. v mali dvorani Narodnega doma ob 8. uri zvečer. Spored je sledeči: 1. Poročilo o pripravi za nameravano veselico; 2. volitev veselice odbora; 3. slučajnosti. Vabljeni so vsa cenj. društva in vsi napredni akademiki brez ozira na strujo.

— Na Bregu pri Celji se torej res nekaj kuha. Kakor slišimo, nudila se nam bodo ona presenečenja, o katerih je „Domovina“ omenila že zadnjič v nedeljo dne 9. t. m. na lepo okrašenem vrtu gostilne gospoda Radeja v korist bralnega društva na Bregu.

Podrobnosti bomo zvedeli tekom tedna.

— Obiranje goldinga se počasi nadaljuje; množina pridelka bode ostala za cenitvijo. Poznemu hmelju bil je in je še izdaten dež neobhodno potreben.

Društveno vodstvo.

— Izjava uredništva. Gospod Osvold Pustišek, šolski vodja v Svetini pri Celju poroča, da se ga dolži, da je bodisi sam napisal ali pa inspiriral notico „Kadar so gospodje med seboj“ v štev. 85 „Domovine“ od 29. julija t. l. Resnici na ljubo drage volje izjavljamo, da g. O. Pustišek ne stoji z omenjeno notico v prav nikaki zvezi in da so vse nasprotne trditve neresnične in krivične.

Uredništvo „Domovine“.

— G. župnik Govedič je slab v citatih. „Domovina“ ga je vprašala „Erkläret uns“ da namreč gospod Govedič, ki je pomagal spraviti Šoštanj v nemške roke, daruje kar 50 K za slovensko požarno brambo. Ali g. Govedič ni zahteval za ta dar nemškega poveljnega jezika? — Novonsta-

novljeni požarni brambi želimo le vse najboljše, saj jo vodijo vrli narodnjaki.

— Razpis službe. Na šolah družbe sv. Cirila in Metoda se razpisujeta dve učiteljski mesti v Trstu s plačo, kakršna je pri družbi običajna. Prednost imajo moški prosilci s postavno kvalifikacijo. Službo je nastopiti pričetkom prihodnjega šolskega leta 1908-1909. Tozadevne s potrebnimi svedočili opremljene prošnje naj se pošljejo vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda do 16. avgusta t. l.

— Veleposestvo na prodaj med Mariborom in koroško mejo. Mera: 68 oralov, med njimi 60 oralov gozda, drugo so travniki, njiva in sadonosniki. Poslopja so velika. Izvršuje se tam gostilniška obrt, trgovina z lesom, vinom in žitom ter se nabaja tudi stopa za čreslo, ki se ga proda vsako leto čez 20 vagonov. Tudi sta na posestvu žaga in mlin. Cena zelo primerila, posestvo 20 minut od železniške postaje.

— Iz Družmirja pri Šoštanju. Dne 19. t. m. se je vršil v prostorih g. Iv. Gregorevčiča ustanovni občni zbor „Prostovoljne požarne brambe v Družmirju“. Odbor se je sestavil tako: Načelnik: g. Ivan Dvornik, živinozdravnik in posestnik, podnačelnik in blagajnik: g. Ivan Gregorevčič, trgovec in posestnik, tajnik: g. Jožef Rotnik, četovodja brizgalničarjev: g. Franc Apat, četovodja plezalcev: g. Janez Novak, četovodja varstvenega oddelka: g. Jurij Novak, orodničar: g. Anton Novak, oskrbnik: g. Franc Goričnik. Vendar se nam je posrečilo ustanoviti to toliko potrebno društvo, ki ima prelep namen v skupnem delovanju priskočiti v slučaju ognja bližnjemu na pomoč, da mu obvaruje imetje in življenje. Zato apelujemo na vse prijatelje društva, da naj ga blagovolijo podpirati z denarnimi prispevki; kajti stroški za nabavo orodja in brizgalno so veliki.

— Nov most čez Savinjo gradi na Polzeli okr. zastop vranski. Most bo iz betona in do jeseni že zgotovljen.

— Poslanec Marekhl se je na lovu obstrlel; rana na roki je precej huda, vendar je upati, da kmalo okreva.

— Uradno nemškutarenje. Še vedno delajo sodišča, posebno pa okr. glavarstva in druge cesarske oblasti nemške zapisnike, tudi kadar se zasljujejo slovenske stranke. Posebno uradniki in služabniki, ki prihajajo ven, da na licu mesta rubijo, cenijo, prodajajo, kak ogled zapišejo, delajo vse to samo v nemškem jeziku.

Slovenci, ne podpisujte nikdar nobenega nemškega zapisnika, marveč ako zahteva kak uradnik ali služabnik od vas podpis na kakem zapisniku, vprašajte ga najprej, v kakem jeziku da je spisan, in če slišite, da je spisan v nemškem jeziku, odgovorite čisto mirno: „Gospod nemškega zapisnika ne podpišem in prosim tudi, da zapišete, zakaj da ga nisem podpisal.“ Vrag bi bil, da ne bi mi Slovenci vendar enkrat dosegli slovenskega uradovanja. Dovolj jeze, dovolj žalosti in dovolj škode so že trpele slovenske stranke samo radi tega, ker so podpisovale nemške zapisnike.

— K bojkotiranju piva. Priložnost dela ne samo tatove ampak tudi — alkoholike. To nam dokazuje tole dejstvo. V mestni plinarni v Elberfeldu na Nemškem je imelo delavstvo do nedavna samo pivo na razpolaganje za gašenje žeje. Ko je pa plinarna postavila svoj stroj za izdelovanje sodovke, skrčil se je konsum piva na polovico. Prej so popili delavci 28.670 steklenic piva na leto, odkar so jim tudi nealkoholične pijače na razpolago

se je popilo 14.640 steklenic piva, 13.500 steklenic limonade in 6000 steklenic sodevke. Delavstvo pri tem prihrani precej denarja in zdravja. Take naredbe naj bi zahtevalo delavstvo tudi pri nas, pri vseh velikih industrijskih podjetjih.

— **Udeleženci poučnega zleta kranjske „Kmet. družbe“** so se včeraj odpeljali na Česko. S Štajerskega so se zleta udeležili sledeči gospodje: dr. Božič Anton, kaz. zagovornik, Jošt Franjo, ravnatelj in Jošt Zoran, šestosolec iz Celja, Jošt Miha, posestnik kamnoloma in hmeljar iz Gotovelj, Plavšak Ludovik, posestnik in hmeljar v St. Jurju ob Taboru, Ocvirk Martin in Steiner Martin, posestnika in hmeljarja v Gorici pri Žalcu, Simončič Franjo, posestnik in hotelir v Sevnici, Burgar Ivan, Stadler Ivan, Robek Miha, Kozinc Martin, vsi posestniki iz Sevnice, Goropevšek Josip, posestnik v Trbovljah, Germ Fr. oskrbnik v Podlehniku pri Ptaju in Medved Martin, župnik na Laporju.

— **„Mladeniški“ shod pri Sv. Roku** nad Šmarjem je celjsko okrajno glavarstvo — prepovedalo.

— **Kletarskih nadzornikov** še vedno ni. Vlada je obljubila, da bodo nastavljeni še decembra 1907; sedaj smo že v avgustu 1908, kletarskih nadzornikov pa še vedno ni. S tem se občutno oškodujejo naši vinorejci, ker vinotržci in drugi interesi skrbijo zdatno za se, zlasti pa uvažajo spančana madžarska in hrvaška vina.

— **Dvojni doktor** je brežiški Janez Benkovič. V „Slovenca“ ga tiskajo — to bo najbrž veliki naslov Janeza iz Kamnika — dr. poslanec dr. Benkovič. Ta dvojni doktor je vložil zadnjič v — Gradcu pri namestniku protest proti prenizki odmeri podpore za sušo. Smo o odmeri prve podpore poročali.) Dvojni doktor — pa bi vendar šel na Dunaj k poljedelskemu ministru! Tam bo pravi forum za pritožbe. (V kabaretu „Höhle“ menda poleti ni predstav. Op. stavca.)

— **Vohunite na komando!** Ljubljanski škof dr. Jeglič da pisati v svojem „Škofijskem listu“ sledeče: „Po zaupnih osebah pazite na knjige in liste, ki se bolj ali manj skrivaj razširjajo. Zasledujte posebno delovanje dijakov akademikov in učiteljev. Čujte in pazite!“ Torej nauki in dogme svete katoliške cerkve ne zadostujejo več, da bi vzdržali verne kristjane v pravi veri; treba je organiziranega špijonstva in denuncijantstva, treba je — strahovlade. Hvala Bogu, da ste prišli tako daleč; tu mora enkrat priti odpor. Somišljeniki vstrajajte in razkrinkujte ljudstvu „vero“ in „oznanjevalce vere“!

— **Dolžnost vsakega naprednjaka** je odgnati od hiše nenasitne duhovniške malharje, ako pridejo letos po bernji!

— **Klerikalna nesramnost.** Zadnji „Slov. Gospodar“ vprašuje, zakaj ni poslanec Roblek izposloval, da bi se delala na celjski gimnaziji matura tudi iz slovenščine? G. Roblek pa ni bil član proračunskega odseka, kjer se je razpravljalo o teh stvareh, temveč pater Korošec, čegar šolske resolucije so svetovno znane. G. Roblek je govoril v zbornici proti proračunu — klerikalci so ga odobrili, dasi nam vlada ni spolnila niti jedne želje. Take notice so čisto navadno lopovstvo in zavijanje, kakršnega so zmožni samo — klerikalci na Slovenskem.

— **G. kaplan Maks Ašič** je postal od procesije „za dež“ na Sladko goro sem hudo bojevit. Kar obračunati hoče z „Domovino“. Vidi se fantu, da je še zelo naiven. Obračun z nami si izbije kar iz glave g. Ašič: ni tako lahek, da bi vi za njega zadostovali!

— **Ljubljanska škofova zavarovalnica** širi kakor poroča „N. Sl. Št.“ samo nemške tablice po kmetih. V dobi Korošec-Linhartovi nič čudnega!

— **Utopljenec**, katerega so poegnili dne 22. julija pri Mariboru iz Drave, je 19 letni rudar Franc Šturm iz Sv. Martina na Pohorju.

— **„Slovensko pevsko društvo v Ptaju“** priredi 8. sept. t. l. v čast in zabavo vdeležencev Ciril-Methodove skupščine v Ptaju velik koncert.

— **Ženska podružnica Ciril-Methodove družbe** se je ustanovila v Ptaju. Predsednica je gospa dr. Horvatova.

— **Ptujski okrajni zastop** tiči navzlic temu, da so se povišale okrajne doklade za 13% v silnih dolgovih. S čim bodo nemškutarji agitirali pri sedajnih okrajnih volitvah?

— **Dr. Ploj** je šel snubit k „Štajercu“, vpije zadnji „Slov. Gosp.“, ker se je udeležil g. dr. Ploj ptujskega shoda in zabavi, da ga niso štajercijanci po svoji navadi izrabili docela zase. Na take hudobnosti mariborskih duhovnikov in raznih lajičnih neznačajnežev smo že navajeni. Povedali pa bomo vendar našim bralcem, kaj piše neki naročnik „Sl. Gosp.“ iz Št. Lj. o teh napadih na dr. Ploja „N. Slov. Štajercu“: „Odkritosrečno priznam, da se mi tako hujskanje gabi in da zasluži „Slov. Gosp.“, ker se brati v sramoteno s ptujskim „Štajercem“ tako zaničevanje kakor ta. Če odobrava klerikofili slov. listov to, kar piše ptujski „Štajerc“ ali kar govori Linhart, je tisti list ravno tak lažnjivec in naš prikrit sovražnik...“ Heil „Slov. Gospodar“!

— **Nemški in „slovenski“ duhovniki.** Graška „Tagespost“ piše, da je bil kaplan dr. Wagner v Mürzzuschlagu zvest član „Schulvereina“ in „Südmarke“. Dr. Wagner je imenovan podravnatelj graške bogoslovnice. Pri nas bi duhovnika, ki bi še kaj žrtvoval za Družbo sv. Cirila in Metoda ali za kakšen drug občenarodni namen lastni tovariši obgrizli in oblatili v Korošec-Linhartovem „Slovenskem (?) Gospodarju“. Pripomniti je, da nimajo nemški klerikalci nobene zastopstva ne v „Schulvereinu“, ne v „Südmarki“. Zato je protinarodno delovanje klerikalne duhovščine na Spod. Štajerskem toliko bolj obsojanja vredno.

— **Narodno nevarnost za nemški Celovec** so pomenile dvojezične peronske vstopnice na celovškem kolo-dvoru, katere so se pomotoma vložile v dotični avtomat. Nemški listi so zagnali takoj silen krič o „izzivanju“ itd. Nekaj smešnega je to — a ima za nas Slovence tudi svojo poučno stran. Bodimo narodno dosledni!

— **Nepopoljšljiv uzmovč.** 25 letni viničarski sin Tomaž Zorjan, doma v Brebrovniku blizu Ormoža je imel okrog 30. junija t. l. nastopiti 13 mesečno ječo. Ravno isti čas pa je znova ukradel nekima bratoma Dvoršak iz Rošpaha pri Mariboru 400 kron iz zaprtega predala. Mariborsko sodišče mu je k 13 še priložilo 18 mesecev ječe.

— **Nezrelo sadje**, ki bo začelo odslej v obilni meri padati z drevja, je treba pridno pobirati in na jeden ali na drugi način uničevati, ker se nahajajo v njem črvi najrazličnejših ovočnih škodljivcev.

— **Predenica (grinta) na deteljstih**, ki dela včasih veliko škodo, se najlože zatre na tak način: Dotična mesta se naj gladko pokosijo, nato malo premočijo, potem pa se temeljito poskropijo z vodo, v kateri smo raztopili 15-20 kilogramov zelene galice na 100 litrov.

— **Letošnja sadna letina** se kaže po dosedanjih poročilih tako: 1. V

Nemčiji bodo imeli letos pri vsem sadju sredno dobro letino. 2. V Švici je sneg in mraz dne 23. maja sadno drevje tako poškodoval, da ni upati na noben izvoz. 3. V Ameriki bodo imeli 70—80% polne letine, torej dobro letino. 4. V Bosni in Slavoniji bodo imeli navzlic gosenicam in odpadu sadja obilo češpelj. 5. Na Češkem bo mnogo jabolok, malo hrušek, letina češpelj bo srednja. 6. Na Štajerskem ae mnogo jabolok in mnogo češpelj. 7. Na Tirolskem bo mnogo jabolok, malo hrušk in mnogo češpelj. Enako na Sp. Avstrijskem.

— **Cd Sv. Pavla pri Preboldu.** V nedeljo, dne 9. avgusta v jutro porani sv. maši imel bode kmet. potov. učitelj Goričan v šoli podučni govor:

1. Kako se da sadje najbolje izkoristiti.

2. Kaj nam je storiti proti pomankanju krme.

Isti poduk vršil se bode popoldne po večernicah na Polzeli.

— **Slavnost na čast pisatelju Muršecu** se vrši v nedeljo dne 9. avg. v Bišu. Ob tej priliki se bo na njegovem domu odkrila spominska plošča.

— **Haložanovo gostilno v St. Lj.** je kupil s posestvom vred vrli narodnjak g. Iv. Volavšek, kateri bo krčmarsko obrt tam nadaljeval.

— **Klerikalna hranilnica in posojilnica** je osnovana na Hajdini pri Ptaju.

— **Iz Ljutomera psuje nekdo v „Slov. Gosp.“** Sokole in celo sokolsko prireditelje. Izvestnim gospodom svetujemo, naj bodo mirni, če ne, se jim bo potrkalo temeljito na prste. Upoštevali bomo dr. Krekov nauk: ako daš ti meni jedno, vrnem ti dve! Naše ljudstvo je narodno in ve to, kar je narodnega, dobro ceniti. Ni bila zastoj štiridesetletna vzgoja. „Murski sokol“ pa tudi uživa tukaj splošne simpatije, saj so njegovi člani večinoma sami korenjaški kmečki sinovi.

— **Občinske volitve v Kapeli** so se za Slovence ugodno izvršile. Vsi trije razredi so volili slovenske može.

— **Novo opekarno** misli zidati radgonska občina v Borecih na Murskem polju. Gospoda, dajte kaj slišati o sebi in si skrbite za reklamo!

— **Zavednim Slovincem v Mariboru!** Knjižica „Deutsche und deutschfreundliche Gaststätten in Unter-Steiermark etc“ vse Slovence, ki imajo vsaj še trohico narodnega čuta in ponosa v sebi, kliče in poziva na ves glas, naj se izogibajo onih nemških in nemčur-skih gostiln, ki jih navaja kot nemške. Te-le so v Mariboru: Hotel Stadt Wien, Zur Traube, Zwetti, Erzherzog Johann, Hotel Meran, Hotel Mohr, Zum schwarzen Adler, Jellek, Fuchs, Bahnrestauration, Götz Brauhausrestauration, Kasino, Wressnig, Meierseidl, Schneider, Weiss, Schosteritsch, Wurzinger, Alte Bierquelle, Altdeutsche Weinstube.

V bližnji in daljni okolici pa: Studenci: Rechberger; Kamnica: Zur schönen Aussicht; Leitersberg: Loppitsch, Sarnitz; Lembach: Lipar, Zum Jägerwirt; Pobrežje: Reibenschuh, Roiko; Rošpoh: Wodenik; Slivnica: Wregg; Sv. Lenart v Slovenskih goricah: Sollag, Sarnitz, Aubi.

Upamo, da se bode posebno razumništvo brez izjeme posebno na izletih izogibalo teh gostiln, sicer bomo začeli nastopati bolj radikalno: objavljali bomo imena vseh „Slovincev“, ki ne poznajo narodne dolžnosti.

— **Iz Ribnice na Pohorju.** Pojasnilo glede gasilnega društva. Tukašnje gasilno društvo so ustanovili že pred nekoliko leti. Ker

je bil takratni obč. oddor še nemški je požarna bramba na vpliv istega pristopila k nemški zvezi v Gradcu in upeljala tudi nemški poveljni jezik. Po dolgem spanju se je društvo vnovič oživel in nečvomo bode sedanji slovenski občinski odbor s svojim vrlo-narodnim županom ukrenil potrebno, da dobi pož. bramba slov. povelje in pristopi slovenski gasilni zvezi. Zavedajmo se svoje narodnosti vedno in povsod!

— **Iz Ljutomera.** Dragi rojaki! Z velikim trudom, boreč se z raznimi zaprekami narodnih nasprotnikov, ustanovil se je pred petimi leti v Ljutomeru „Murski Sokol“. Letos 16. avgusta, na dan svoje ustanovitve razvije „Murski Sokol“ svojo zastavo. Velepomemben dan je to za „Sokola“, velepomemben dan je to za vsa narodna društva!

Ta dan bo pokazal „Sokol“, v kolikor je zadosti! svoji nalogi, pokazala bodo pa tudi vsa narodna društva, kako razumejo svojo nalogo. Naš narodni živelj, naše narodno delovanje naj se zrcali v tej slavnosti!

Gotovo mi društva, ki ne bo ob tej priliki zastopano, in narodnjaka, ki ne bi pripomogel po svojih močeh k slavnejšemu izidu.

Ker pride veliko število bratov iz sosedne Hrvaške, hoče biti to ne le slovenski praznik, ampak tudi praznik pobratimstva z našimi najboljšimi brati. Vsa politična nasprotja naj zginejo, in pokažimo, da še smo Slovenci, da nam je vsem skupen in najvišji cilj „narodnost“!

— **Okrajni glavar v Ljutomeru** bo dosedanj višji okrajni komisar pri mariborskem glavarstvu Fr. Bouvard pl. Chatelet. „Murski sokol“ te tega gospoda še dobro spominja od sokolskega v Ormožu l. 1905. Upamo, da bo v Ljutomeru taktnejše nastopal.

— **„Zveza lav. dušnih pastirjev“**, duhovniško društvo v naši škofiji je škof dr. Napotnik razpustil že pred dalje časa. Čuti menda, da mu rastejo razni Korošci čez glavo. Sicer je pa obče znano, da ne vlada med našim škofom in zlasti starejšo duhovščino nobeno prijateljstvo.

— **Cene živine v Gradcu** dne 30. julija. Na sejm se je prignalo skupaj 1804 glave. Cene malo spremenjene. Plaćevalo se je za 50 kg žive teže: pitani voli 36—40 K, napol pitani 30—34 K, suhi 27—28 K, za pitanje 27—30 K, pitane krave 25—32 kron, napol pitane 20—24 K, suhe 13—18 K (!), biki 20—32 K, mlade molzne krave 25—29 K, starejše molzne 20—24 K, breje 20—25 K. Tuji kupci so kupili 994 glav in sicer največ Zgornjestažerci (252 glav), Tirolci (226 glav) in Tržičani (174 glav.)

Slovenska pevska in druga društva dne 30. avgusta t. l. v Konjice na veliko ljudsko slavnost.

Druge slovenske dežele.

— **Župan v Gorici** bo bržkone dosedanj podžupan Giorgio Bombig (Juri Bombič); bivši župan dr. Marani se odločno brani sprejeti zopetno izvolitev. Bombig je glava najzagrižnejših laških nacionalcev, kot trgovec z deželniimi pridelki je pa obogatil posebno s trgovino s krompirjem, katero ima skoro popolnoma v svoji roki. Slovenci, katere tako sovraži, so mu pripomogli do denarja in do politične moči.

— **Vlada je razpustila v Gorici** društvo „Circolo popolare di coltura“ (Ljudski posvetni krožek) in v Pulji pa praštvo „Giovine Pola“ (Mladi Pulji).

— Velika požarniška slavnost se priredi začetkom septembra pri Novicerkvi. Opozarjamo že danes na njo in prosimo, da slavna društva v Celju in okolici to upoštevajo.

— Predavateljsko delo „Zveze“ se prične z vso intenzivnostjo v jeseni. Predavanja se že pripravljajo. Natančnejše bomo še svoje članice obvestili.

— Posebno navodilo za prirejanje gledaliških predstav, srečlovov, tombol in veselje vsake vrste bo razposlala „Zveza“ svojim članicam. Priloženi bodo objednem vzorci potrebnih naznanil in prošelj za take prireditve političnim oblastim. „Zveza“ sestavi tudi seznam za naše diletantske odre priporočljivih iger. Da odpomore svojim članicam v pogostih zadregah glede vlasulj, kostumov itd. za oder, bo nabavila vse te predmete v lastni režiji in jih bo proti mali odškodnini razposojevala. Sestavil se bo tudi vzorec priličen oder za manjša društva. Vse dopise glede gledaliških predstav in vseh omenjenih zadev naj blagovolijo društva pošiljati gosp. Karlu Kvedra, učitelju v Št. Juriju ob Juž. ž., kateri je prevzel vodstvo gledališkega odseka v „Zvezi“.

Loterijske številke.

Trst, dne 1. avgusta 1907: 3, 2, 29, 83, 47.
Linc, „ „ „ 42, 23, 79, 86, 83.

Trgovski pomočnik

in
prodajalka,

izvežbana v trgovini mešane stroke in

učenec

z dobrimi šolskimi spričevali se sprejmejo v trgovino

Slavinec & Šeleker

Šmartno pri Litiji, Kranjsko.
417 3-1

Malo posestvo

išče se v celjski okolici ob vodi in pri gozdu, nepredaleč od železnice, hišica s 4—5 prostori ter drugimi prostori za kmetijo in 2—4 glave živine. Ponudbe: **Franjo Počkaj**, Trst, Hotel Balkan. 402 6-3

Mlad zgovoren mož želi prevzeti

zastopstvo

(agenturo)

za prodajanje rolet in žalusin za okna v kraju, kjer je še to jako malo razširjeno. Tozadevne ponudbe z natančnimi pogoji naj se pošljejo pod naslovom „Pridnost“, poste restante števil. 100, Mozirje.

Adalbert Geiss

v Žalcu

priporoča svojo veliko zalogo

hmeljskih vreč

po najnižjih cenah.

415 3-1

V Savinski dolini se prodaja dobro ohranjen dvojnati

kozolec

(Doppler).

Kje, pove upravništvo „Domovine“.

413 2-2

Ivan Naraks

v Gornji Ložnici pri Žalcu

izdeluje

**soda-vodo
in pokalice**

najizbornejše kakovosti.

Razpošilja na vse strani točno, cene nizke, postrežba solidna.

P. n. gostilničarjem in privatnikom se priporoča za obilna naročila.

2 trgovska pomočnika

dobra prodajalca se sprejmeta s 1.—15. septembrom pri

Ivanu Savniku v Kranju

trgovina z manufakturnim blagom na drobno in debelo.

416 3-1

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda.

Josip Beber (Weber)

posestnik in gostilničar v Trbovljah

Justina Beber roj. Kosem

poročena.

✓ Ljubljani, dne 5. avgusta 1908.

414 1

**Savinski
liker**

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KYEDER Žalec v Savinski dolini, Stajersko.

13 130—80

Nova vinska postava

v obliki plakata
dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

24 24—80

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

54 45

Moderno sukneno, volno svilen in perilno blago radi prevelike zaloge odslej po iznenadno znižanih cenah priporoča tvrdka

Karol Vanič ✻ **Celje** ✻ **Narodni dom**